

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 27. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 4-го лютого 1941. No. 27. Jersey City, N. J., Tuesday, February 4, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВВґґґґ 4-0237. — Тел. У. Н. Сомау: ВВґґґґ 4-1016. 4-0887. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВІДСОТОК НЕВИКОРИСТАНИХ ДЛЯ ЗБРОЇ ФАБРИК ВЕЛИКИЙ

ВАШИНГТОН. — На запит, висланий головним директором бюро національного зброєння, Вільямом Кнудсеном, до всіх американських фабрик, відповіло дотепер лиш десять відсотків. Але вже з тих відповідей виходить, що в Америці є ще велике число різних фабрик, які могли б виробляти різні воєнні продукти, але дотепер не добились від уряду замовлень. Бюро національної оборони тепер виробляє план, на основі якого буди використані всі ті фабрики, малі і великі, та щоб у той спосіб кампанія зброєння посувалась вперед, без потреби будови нових фабрик.

ЮНІЯ В ФАБРИКАХ ФОРДА.

ВАШИНГТОН. — Вільям Грін, голова Американської Федерації Праці, заявив, що робітники в фабриках Форда потворили свої юнії, які належать до Американської Федерації Праці. Ті юнії мають у собі вже більшість всіх Фордових робітників і в короткім часі вони будуть добиватись признання і колективних контрактів праці з Фордом. Як відомо, Форд є проти тих юній і проти колективних контрактів праці та не раз заповідав, що ніхто зверху не буде йому говорити, як він має заводити своїми фабриками.

„ПОЛЬСЬКИЙ ДЕНЬ“.

ОЛБАНІ. — Губернатор Лімен зарядив, що наступна неділя, 9 лютого, буде в ньюйоркській стейті „Польським днем“. Завданням того „дня“ спонукати польську справу і звернути увагу на положення Польщі, яка нині придавлена наїзником і осамітнена, говорить губернатор Лімен.

ЗАНЕПАД АМЕРИКАНСЬКОГО КОНГРЕСУ МОЛОДІ.

ВАШИНГТОН. — Голова спеціального конгресового комітету дослідів неамериканських активностей, конгресмен Старнес, заявив, що Американський Конгрес Молоді тепер в занепаді. Багато молодечих організацій відступило від нього, а також він втратив чимало з своїх чільних старших приятелів. Серед них він утратив паню Рузвелтову, яка недавно відмовилась взяти участь у дебаті цього конгресу. Причиною цього, говорив конгресмен Старнес, є те, що комітет Даеса розкрив, що в тім Конгресі чільну роль відгравали комуністи і він був свого роду „трансмісійним поясом“, для ширення комунізму в Америці.

КАНАДА ПОДВОЮЄ ВИСИЛКИ ДО АНГЛІЇ.

ОТАВА. — Канадський прем'єр МекКензі Кінг заявив, що тепер Канада подвоїть свою мілітарну поміч до Англії і вишле щораз стільки літаків, літунів, війська і всякого іншого воєнного матеріалу, як вже доперев вислала. Причина ця, що німці тепер збирають всі свої сили, щоб виконати свій давно заповіджений напад на англійські острови.

ЗАЧАРОВАНЕ КОЛО.

НЬО ЙОРК. — Внаслідок певних реформ у розпродажі молока американські фермери почали дещо більше заробляти на доставі молока. Та внаслідок більших зарібків вони відразу почали збільшувати продукцію молока. Багато з них приховує більше дійних корів і годує їх краще. З черги це збільшило продукцію молока і створило надвишку, яка знов тяготить на ціни і стигає їх вдлі. Коли так далі піде, то фермери знайдуться знов у тім самім положенні, що були перед реформами.

ЗАСАДА ДЕМОКРАТІЇ.

НЬО ЙОРК. — „Союз громадян“ натаврував законодавство, яке має на цілі усунути й унезаконнити всі комуністичні, нацистичні і фашистські політичні групи, бо в той спосіб, говорить згаданий „союз громадян“, перемогу віднесуть фактично згадані підривні групи, а потерпить демократія. Завданням підривних груп є довести демократію до таких вчинків, які компрометували б її і змушували поповнювати диктаторські вчинки. Законодавство, яке хоче відібрати свободу слова тим підривним групам, компрометує демократичний спосіб поступовання.

ПОМЕР ВІЛІЕМ МЕКАДУ.

ВАШИНГТОН. — Тут помер на удар серця в 77 році життя бувший сенатор і секретар фінансів у кабінеті президента Вилсона, Вільям МекАду. Він у свій час мав великі впливи в Демократичній Партії і тими впливами причинився до номінації в 1932 р. на президентського кандидата Ф. Д. Рузвелта.

СТРАЙК У КРАМНИЦЯХ ГВІЛЕНА.

НЬО ЙОРК. — В 52 аптичних крамницях Гвілена вибух страйк. Застрайкувало в нім 800 працівників, які домагаються підвишки платні. Заряд компанії заявив, що він не всилі піднести плат, тому деякі крамниці будуть раз на все замкнені. Страйкарі апелювали до публіки, щоб бойкотувати ті крамниці.

КОНГРЕС ДЕБАТУЄ НАД ЗАКОНОПРОЄКТОМ Ч. 1776

Конгресова палата представників розпочала дебати над законопроектом ч. 1776, який має за завданням поширити права президента в справах помочи чужим воюючим державам. Голова комітету заграничних справ, Сол Баум, заявив, що він сподіється, що ще цього тижня законопроект перейде значною більшістю голосів.

Водночас сенатський комітет заграничних справ далі розбирає цей законопроект і на свій лад допитує різних свідків. Перед ним зізнавав минулої суботи секретар війни Стімсон і сказав, що ситуація така грізна, що він побоюється, чи поміч Англії з Америки прийде на час. Згаданий сенатський комітет залує під кінець цього тижня переслухувати ще Вендела Вилкого, який тепер в Англії, але на днях літаком вертає до дому. З боку Вилкого це буде перешкод відносно ухвалення цього законопроекту, але з боку інших „старих“, республіканців, заповідається спротив. Старі республіканці далі твєрять, що цей законопроект це вступ до диктатури в Америці.

ЦІНА НА ПІДЗЕМНИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ НЬО ЙОРКУ МАБУТЬ ЗРОСТЕ

Громадянська бюджетова комісія ствердила, що підземні залізничні Ньо Йорку, від коли прийшли під заряд міста, мають недобір у висоті 30 мільонів доларів річно. Крім того комісія ствердила, що заряд міста занадто гоїно витрачує міські фонди і задовжує місто. Вслід за тим згадана комісія поручила, щоб ціни за переїзд на ньюйоркських підземних залізницях підвищити. Нині місто zatrudнює 20,000 різних працівників більше, ніж сім длі тому, виключаючи від того числа тих залізничних робітників, які прийшли на міське удержання з хвилею переїзання підземних залізниць. Ті податкові працівники, стверджувала згадана комісія, забирають містови щороку 40 мільонів доларів.

ЗА ПРИГОТУВАННЯ МІСТ ДО ВОРОЖИХ НАПАДІВ

На конференції представників, що відбулась минулого тижня в Вашингтоні, рішено звернутись до президента Рузвелта за допомогою, щоб федеральний уряд разом з посадиниками виробив план, як приготувати міста перед можливим нападом з повітря. Оборона міст, говорили посадиники, це не є справа цивільних ділетантів, тільки фахових людей. Крім того потрібно чимало грошей на не і воєнних машини. Підготовка до оборони міст повинна початись вже тепер.

БРИТАЙСЬКІ УСПІХИ В АФРИЦІ ЗБІЛЬШАЮТЬСЯ З КОЖНИМ ДНЕМ

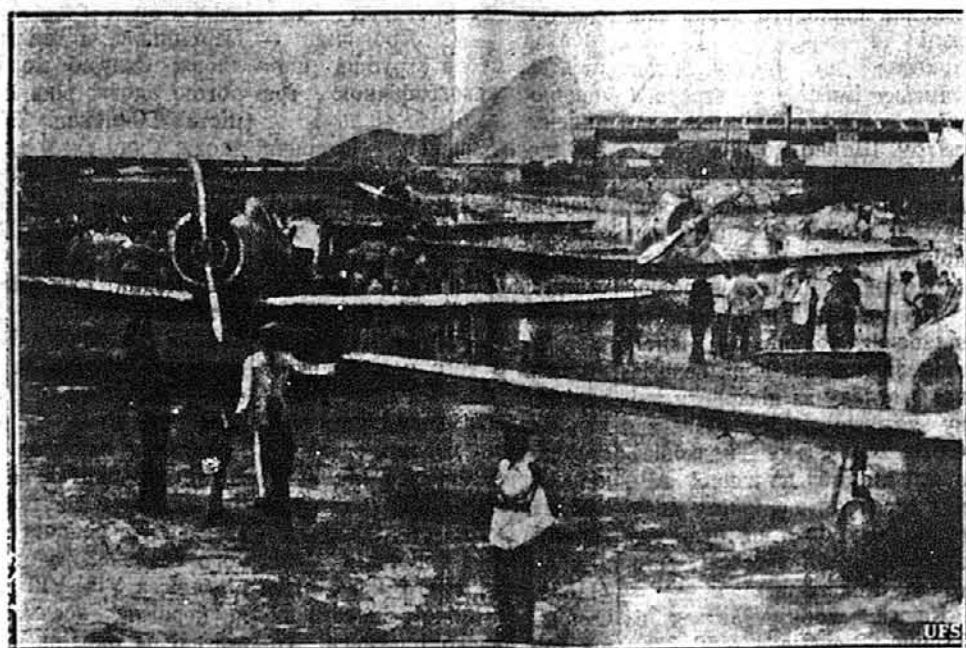
Можна сказати, що вся Італійська армія, що є на африканській землі, знаходиться в відступі. Це відноситься до Лівії, Еритреї, Етіопії й Сомалі. Але, як подають британські звідомлення, та відступаюча армія пробує ставити всюди опір, часами навіть дуже завзятий. Найбільшим британським успіхом останніх днів вважається заняття Агordat, де Італійці завзято боролись. Італійські втрати всюди значні як в людським матеріялі, так і в повозах, гарматах й іншому воєнному добрі. Найгірше ведеться Італійським частинам ще з того боку, що при відступі нападають на них з засідок місцеві люди й вбивають таким чином чимало Італійських воєнків. Тепер питання, як піде далі? Бритійці здають собі добре справу з того, що тепер прийде їм боротись на терені, що гористий, каменистий, або болотистий. Та вони певні, що з тим дадуть собі раду. Найгірше не веде Італійцям в Етіопії, де, як кажуть британці, армія з яких 8,000 воєнків прямо втікає. Італійці опинились тепер в Африці в такому положенні, що їм всюди грозить цілковите оточення. Виходить, що виходу для них нема, коли мати на увазі теперішню воєнну ситуацію.

АНГЛІЯ ЖДЕ В НАПРУЖЕННЮ НІМЕЦЬКОЇ ІНВАЗІЇ

В Англії рахуються з тим, що тяжко думати, щоб німецькі погрози сповзли цілковито на ніч, себто, щоб німці не пробували напасти на Англію. Значить, що такі треба надіялись їхнього нападу. Це й було причиною, що понад 100 британських тяжких літаків бомбардували з цілої сили французькі пристані, звідки надіються німецького нападу на Англію. Це Брест і Бульонь. Бомбардовано теж і бельгійську пристань Остенд. В звіті про те бомбардування кажеться, що німецька протилетунська артилерія пробувала з усіх сил відігнати британців від берега, але це їй не вдалось.

ГРЕКИ ВІДПЕРЛИ ВСІ ІТАЛІЙСЬКІ НАСТУПИ

Італійська велика офензива в Альбанії не має ніякого успіху, згідно з тим, що подають грецькі звідомлення з Атен. Греки кажуть, що пішли вперед і забрали поважне число Італійців в полон. Та Італійське звідомлення подає, що справа мається нанпаки, себто, що греки відступають з великими втратами.

ЛІТАКИ, АМЕРИКАНСЬКОЇ РОБОТИ, ПРОДАНІ ДО БРАЗИЛІЇ.

В НІМЕЧЧИНІ НАДІЮТЬСЯ ВСТУПУ АМЕРИКИ ДО ВІЙНИ

БЕРЛІН. — Американські кореспонденти доносять з Німеччини, що вже й „звичайний німецький громадянин“ зорієнтувався, як мається справа відносин Злучених Держав до Німеччини. Про це досі німецька преса писала мало, але тепер розписалась вже широко на ту тему і представляє справу так, що Злучені Держави перейшли з неутральної сторони на воюючу. З того, що та преса передає, повинен німецький громадянин заключити, що Злучені Держави стануть автоматично учасником війни. При тому кажеться, що Злучені Держави будуть „одиноким“ союзником Великої Британії. А також пригадується, що Гітлер заповів, що буде сторпелований кожен американський корабель, що вестиме допомогу Англії. Німці, як виходить, рахуються з тим, що Злучені Держави будуть таки висилати свої кораблі до Англії враз з конвоями.

ЗАПОВІДАЄ НАПАД ПІД ВЕСНУ.

РИМ. — Джіованні Ансальдо заповів, що з весною Німеччина зачне таку велику офензиву проти Англії, якої не знає світова історія. Воєнні події, що були досі, виглядатимуть тільки на дрібні епізоди. Ансальдо ще каже, що всі перестороги Гітлера, звернені в сторону Америки, не мають ніякого впливу. Рузвелт, каже Ансальдо, не „іде спасати Англію“, але обороняє „американський імперіалізм, бажаючи, щоб замість Англії Злучені Держави стали світовою потугою“. Ансальдо ще заповідає, що „рішальний удар“ завдадуть Британії на весні німецькі субмарини.

ПРОТЕСТ НОРВЕЗЬКИХ ЕПІСКОПІВ ПРОТИ НАЦИСТІВ.

СТАВАНГЕР. — Сталося в Норвегії таке, що можна назвати цілком сміло „сенсациєю“. І так це називає шведська преса. Це протест сімох протестантських, норвезьких єпископів проти нацистської влади. Протест підкреслює, що „нова влада“ заповіла, що зберігатиме норвезьке і церковне право, та що суди будуть надалі незалежними. Та так не є. Нова влада допомагає злочинству. Штурмовці Квізлінга вдираються до шкільних будинків і побивають учителів і учеників. Між іншим вони вхопили і вивезли президента студентської юнії й його тяжко побили і то без всякої причини. Далі протест вказує на резигнацію усіх суддів Найвищого Суду, як теж на вимогу нацистської влади відстати від духовенства ті тайни, які їм були повірвані вірними при сповіді. На ті всі закиди дають протестантські єпископи докази.

ПОВІНЬ НА МАДЯРШИНІ.

БУДАПЕШТ. — Вже передмістя Будапешту загрожено повінню. Люде забрались з хат. Подібно грозить сотням міст і сіл, бо всюди нагло піднеслись води в ріках.

ЧИ ПРИЙДЕ ДО ПОРОЗУМІННЯ?

ВІШІ. — Франція стоїть на передодні важного рішення. Адмірал Дарлян поїхав до Парижа, щоб дістати „остаточні“ вимоги Гітлера в справі замирення між Німеччиною і Францією. Немає двох думок, що між тими вимогами є теж і те, щоб уряд у Віші притягнув до себе теж і про-німецького Ляваля, що є за „нову Європу“ під німецьким проводом.

ТЕРТЯ В ПОЛУДНЕННІ АФРИЦІ.

ІОУАННІСБУРґ (Полуднева Африка). — В столиці Трансвалю прийшло несподівано до вуличних сутичок між цивільним населенням і воєнками. Як подає Асошіейтед Прес яких 140 осіб, головню воєнків, відвезено до шпиталів. До бійки мало прийти по зборах організації цивільних людей, що є проти війни і яку вважають „проти-бритійською“. В Трансвалю, як відомо, живе значне число німців.

В ЧЕСТЬ ВОРОШИЛОВА.

МОСКВА. — Щоб піднести воєнного духа, Совети задумують вшанувати 60-літню річницю народин маршала Ворошилова великими парадними як теж театральними виставами. Показуватимуть теж „Марш Ворошилова“, фільмову картину з революційних часів.

ВСЕ ЯКАСЬ РІЧНИЦЯ

МОСКВА. — Советська пресова агенція подає, що з нагоди 23-ліття червоної армії відбудуться перегони молоді на ші. В перегонах возьме участь три мільйони молоді. Ті перегони мають відбутись в північній Росії.

Є ЗГОДА.

ІСТАНБУЛ. — Доносять, що з розмов полк: Доневана, висланника през. Рузвелта, з турецькими міністрами виходить, що є повна згода між Туреччиною і Злученими Державами щодо воєнних цілей.

ліпше пізно, як ніколи...